

ผลการใช้รูปแบบการพยาบาลเจ้าของไข้ต่อความเป็นอิสระในการปฏิบัติการพยาบาล
และความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพห้องปฏิบัติผู้ป่วยหนัก
โรงพยาบาลเขตภาคตะวันออก

ประภาศรี สังข์ศรีทวงศ์

๒๒ ก.ค. ๒๕๔๗

180189

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
มีนาคม ๒๕๔๗

ISBN 974-383-000-6

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ ประภาครี สังข์ครีทวงศ์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล ของ
มหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

..... ประภาครี สังข์ครีทวงศ์ ประธาน

(ดร.วิจิตร์พร หล่อสุวรรณกุล)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ธนา พงษ์เรืองพันธุ์)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุพาลักษณ์ บำรุง)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประภาครี สังข์ครีทวงศ์ ประธาน

(ดร.วิจิตร์พร หล่อสุวรรณกุล)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ธนา พงษ์เรืองพันธุ์)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุพาลักษณ์ บำรุง)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชนา สารเสริญ)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพรัตน์ วงศ์นาม)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม น่วงน้ำ)

วันที่ ๑ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2547

ประกาศคุณปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาให้กำปรึกษาและแนะนำแก่ฯ ข้อกพร่องต่าง ๆ อย่างดีซึ่งจาก ดร.วิจิตรพร หล่อสุวรรณกุล ซึ่งเป็นประธานกรรมการควบคุม วิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.เรณा พงษ์เรืองพันธุ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุพาลักษณ์ บารมี กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ตลอดจนผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันนิ สารเตรษุ แล้ว ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพรัตน์ วงศ์นาม กรรมการสอบปากเปล่าที่ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง แก้ไขจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ทำให้ผู้วิจัยได้รับแนวทางในการศึกษา ค้นคว้าหาความรู้และประสบการณ์อย่างกว้างขวางในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ จึงขอกราบ ขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านดังปรากฏชื่อในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ที่ได้ถ涔เวลา อันมีค่า และอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะ ที่เป็นประโยชน์ในการทำวิจัย ขอกราบขอบพระคุณ ท่านผู้อำนวยการ หัวหน้าพยาบาล หัวหน้าหอ อภิบาลผู้ป่วยหนัก โรงพยาบาลพระปกเกล้าจันทบุรี โรงพยาบาลเข้าพระยาอภัยภูเบศร ปราจีนบุรี โรงพยาบาลเมืองเชียงใหม่ ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล รวมทั้งพยาบาลวิชาชีพ ที่ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณศาสตราจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้งานระหว่าง ประสบความสำเร็จด้วยดี และขอบคุณเพื่อน ๆ นิสิตพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารหาร การพยาบาล รุ่นที่ 6 ทุกท่านที่ให้กำลังใจ และขอบคุณเพื่อน พี่น้อง และทุกคนในครอบครัว สังข์ศรีทวงษ์ ครอบครัวสุขเจริญ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ เป็นกำลังใจที่สำคัญยิ่งในการทำวิทยานิพนธ์ ฉบับนี้ให้สำเร็จด้วยดี

ประกาศร สังข์ศรีทวงษ์

44920115: สาขาวิชา: การบริหารการพยาบาล; พย.ม. (การบริหารการพยาบาล)

คำสำคัญ: รูปแบบการพยาบาลเจ้าของไข้/ ความเป็นอิสระในการปฏิบัติการพยาบาล/ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน/ พยาบาลวิชาชีพ

ประการี สังเครหะวงศ์: ผลการใช้รูปแบบการพยาบาลเจ้าของไข้ต่อความเป็นอิสระในการปฏิบัติการพยาบาล และความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพหอภัยนัก โรงพยาบาลเขตภาคตะวันออก

(EFFECTS OF THE PRIMARY NURSING MODEL ON NURSING AUTONOMY AND JOB

SATISFACTION OF PROFESSIONAL NURSES IN INTENSIVE CARE UNIT, EASTERN REGION

HOSPITALS) อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์: วิจิตร์พร หล่อสุวรรณกุล, กศ.ด., เรดิโอ พงษ์เรืองพันธุ์, Ed.D.,

ุพาลักษณ์ บารมี, Ph.D. 172 หน้า. ปี พ.ศ. 2547. ISBN 974-383-000-6

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและดับความเป็นอิสระในการปฏิบัติการพยาบาล และความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพที่หอภัยนักผู้ป่วยหนักที่ปฏิบัติงานโดยใช้รูปแบบปกติกันแบบพยาบาลเจ้าของไข้ในโรงพยาบาลที่เป็นกุ่มควบคุมและกุ่มทดลอง เปรียบเทียบความเป็นอิสระในการปฏิบัติการพยาบาล และความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพที่หอภัยนักผู้ป่วยหนัก ก่อนและหลังการใช้รูปแบบปกติในโรงพยาบาลที่เป็นกุ่มควบคุม เปรียบเทียบความเป็นอิสระในการปฏิบัติการพยาบาลและความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ของพยาบาลวิชาชีพที่หอภัยนักก่อนและหลังการใช้รูปแบบการพยาบาลเจ้าของไข้ในโรงพยาบาลที่เป็นกุ่มทดลอง เปรียบเทียบความเป็นอิสระในการปฏิบัติการพยาบาลและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพที่หอภัยนักผู้ป่วยหนัก ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการพยาบาลเจ้าของไข้ ระหว่างกุ่มควบคุมและกุ่มทดลอง เปรียบเทียบความเป็นอิสระในการปฏิบัติการพยาบาลและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพที่หอภัยนักหลังใช้รูปแบบการพยาบาลเจ้าของไข้ ระหว่างกุ่มควบคุมและกุ่มทดลอง เดือกดุ่นดัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายโดยใช้ โรงพยาบาลเป็นหน่วยของการสุ่ม ประกอบด้วยกลุ่มทดลอง ได้แก่ พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในหอภัยนักผู้ป่วยหนัก โรงพยาบาลเมืองยะเชิงเทรา จำนวน 12 คน และกุ่มควบคุม ได้แก่ พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในหอภัยนักผู้ป่วยหนัก โรงพยาบาลเจ้าพระยาภิญญาภรณ์ปราจินบุรี จำนวน 13 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย คู่มือการใช้รูปแบบการพยาบาลเจ้าของไข้ และแบบสอบถามความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นและได้รับการตรวจสอบความตรงโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพเท่ากัน .95 และแบบสอบถามความเป็นอิสระในการปฏิบัติการพยาบาลเท่ากัน .93

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับความเป็นอิสระในการปฏิบัติการพยาบาล พบว่า ทั้งกุ่มทดลองและกุ่มควบคุมอยู่ในระดับสูงทั้งหมด และระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ พบว่าอยู่ในระดับปานกลางถึงมากทั้งสองกุ่ม
2. ความเป็นอิสระในการปฏิบัติการพยาบาลและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพหอภัยนักผู้ป่วยหนัก ก่อนการใช้รูปแบบการพยาบาลเจ้าของไข้ ระหว่างกุ่มทดลองและกุ่มควบคุม ในแต่ละกุ่ม
3. ความเป็นอิสระในการปฏิบัติการพยาบาลและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพหอภัยนักผู้ป่วยหนัก หลังการใช้รูปแบบการพยาบาลเจ้าของไข้ ในกุ่มทดลองสูงกว่ากุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. ความเป็นอิสระในการปฏิบัติการพยาบาลและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพหอภัยนักผู้ป่วยหนัก ในกุ่มควบคุมก่อนและหลังการใช้รูปแบบปกติ ไม่แตกต่างกัน
5. ความเป็นอิสระในการปฏิบัติการพยาบาลและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพหอภัยนักผู้ป่วยหนัก ในกุ่มทดลองหลังการใช้รูปแบบการพยาบาลเจ้าของไข้สูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการพยาบาลเจ้าของไข้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

44920115: MAJOR: NURSING ADMINISTRATION; M.N.S. (NURSING ADMINISTRATION)

KEYWORDS: PRIMARY NURSING/NURSING AUTONOMY/JOB SATISFACTION/

PROFESSIONAL NURSES

PRAPASI SUNGSRITAWONG: EFFECTS OF THE PRIMARY NURSING MODEL ON
NURSING AUTONOMY AND JOB SATISFACTION OF PROFESSIONAL NURSES IN INTENSIVE
CARE UNIT, EASTERN REGION HOSPITALS. THESIS ADVISORS: WICHITPORN
LAUSUWANNAGOON, Ph.D., ASSOCIATE PROFESSOR RANA PONGRUENGPHANT, Ed.D.,
ASSISTANT PROFESSOR JURALUK BARAMEE, Ph.D., 172 P. 2004. ISBN 974-383-000-6

This research was 2 group, pretest – posttest quasi experimental design with pretest – posttest design. The purposes of this research were to examine the effect of Primary Nursing Model on nursing autonomy and job satisfaction of professional nurses in intensive care unit. The study sample were 12 professional nurses in intensive care unit at Chacheoengsao Hospital in experimental group, and 13 professional nurses in intensive care unit at Chaophaya Aphiphubeth Hospital in control group. The research instruments were Primary Nursing Model Handbook, Job Satisfaction Questionnaires which was develop by the researcher and tested for content validity and reliability, The coefficient alpha of Job Satisfaction and Nursing Autonomy Questionnaires were .95 and .94, respectively. The data were analyzed by using frequency, percentage, mean, standard deviation, independent t-test and dependent t – test.

The research revealed that:

1. The mean scores of nursing autonomy in all the experimental group and control group were in high level. The mean scores of satisfaction in both groups were in moderate to high level.
2. There were no significant difference between the nursing autonomy and job satisfaction of professional nurses in both groups before using Primary Nursing Model.
3. The nursing autonomy and job satisfaction of professional nurses after using Primary Nursing Model were significantly higher than in control group at the .05 level.
4. The nursing autonomy and job satisfaction of professional nurses in control group was not significantly different before and after using the Model.
5. The mean scores of nursing autonomy and job satisfaction in Primary Nursing Model were higher than that before using Primary Nursing Model ($p < .05$).

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	๔
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๕
สารบัญ.....	๖
สารบัญตาราง.....	๗
สารบัญภาพ.....	๘
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
คำาถามของกรวิจัย.....	5
สมมติฐานของการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	11
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14
แนวคิดการมองหมายงานการพยาบาล.....	15
แนวคิดความเป็นอิสระในการปฏิบัติการพยาบาล.....	30
แนวคิดความพึงพอใจในงาน.....	44
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	60
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	60
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	61
การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ.....	64
ขั้นตอนดำเนินการวิจัย.....	66
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	67

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	69
ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของพยานาลวิชาชีพ.....	71
ตอนที่ 2 ความเป็นอิสระในการปฏิบัติการพยานาลและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพยานาลวิชาชีพ.....	72
5 สรุป อกิจประযุกต์ และข้อเสนอแนะ.....	85
สรุปผลการวิจัย.....	85
ผลการวิจัย.....	86
อกิจประยุกต์การวิจัย.....	88
ข้อจำกัดในการวิจัย.....	94
ข้อเสนอแนะ.....	94
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	95
บรรณานุกรม.....	97
ภาคผนวก.....	109
ภาคผนวก ก รายงานผู้ทรงคุณวุฒิ.....	110
ภาคผนวก ข แบบสอบถามในการวิจัย.....	112
ภาคผนวก ค โครงการอบรมบุคลากร เรื่อง การปฏิบัติการพยานาลในรูปแบบการพยานาลเข้าของใช้.....	127
ภาคผนวก ง คู่มือการใช้รูปแบบการพยานาลเข้าของใช้.....	132
ภาคผนวก จ สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	168
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	172

สารบัญตาราง

ตารางที่

หน้า

1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคลของพยาบาลวิชาชีพหอภัยกับผู้ป่วยหนักที่ใช้รูปแบบการพยาบาลเจ้าของไข้ และรูปแบบปกติ จำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน อัตราเงินเดือน.....	71
2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเป็นอิสระในการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพหอภัยกับผู้ป่วยหนัก ก่อนการทดลองใช้รูปแบบการพยาบาลเจ้าของไข้ ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยรวมและรายด้าน.....	72
3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพหอภัยกับผู้ป่วยหนัก ก่อนการทดลองใช้รูปแบบการพยาบาลเจ้าของไข้ ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยรวมและรายด้าน.....	73
4 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพหอภัยกับผู้ป่วยหนัก ก่อนการทดลองใช้รูปแบบการพยาบาลเจ้าของไข้ ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยรวมและรายด้าน.....	75
5 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพหอภัยกับผู้ป่วยหนัก ก่อนการทดลองใช้รูปแบบการพยาบาลเจ้าของไข้ ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยรวมและรายด้าน.....	76
6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเป็นอิสระในการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพหอภัยกับผู้ป่วยหนัก หลังการทดลองใช้รูปแบบการพยาบาลเจ้าของไข้ ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยรวมและรายด้าน.....	77
7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพหอภัยกับผู้ป่วยหนัก หลังการทดลองใช้รูปแบบการพยาบาลเจ้าของไข้ ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยรวมและรายด้าน.....	78
8 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพหอภัยกับผู้ป่วยหนัก หลังการใช้รูปแบบการพยาบาลเจ้าของไข้ ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ทั้งโดยรวมและรายด้าน.....	79
9 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพหอภัยกับผู้ป่วยหนัก หลังการทดลองใช้รูปแบบการพยาบาลเจ้าของไข้ ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ทั้งโดยรวมและรายด้าน.....	80

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
10 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความเป็นอิสระในการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพ หออภิบาลผู้ป่วยหนัก ก่อนและหลังการใช้รูปแบบปกติ ในกลุ่มควบคุม ($n = 13$).....	81
11 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพหออภิบาล ผู้ป่วยหนัก ก่อนและหลังการใช้รูปแบบปกติ ในกลุ่มควบคุม ($n = 13$).....	82
12 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความเป็นอิสระในการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพ หออภิบาลผู้ป่วยหนัก ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการพยาบาลเจ้าของไข้ ในกลุ่ม ทดลอง ($n = 12$).....	83
13 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพหออภิบาล ผู้ป่วยหนัก ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการพยาบาลเจ้าของไข้ ในกลุ่มทดลอง ($n = 12$).....	84

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัยตามแนวคิดการใช้รูปแบบการพยาบาลเจ้าของไข้.....	13
2 ความสัมพันธ์ระหว่างหัวหน้าพยาบาล หัวหน้าหอผู้ป่วย ผู้ช่วยหัวหน้าหอผู้ป่วย ผู้ประสานงาน และพยาบาลเจ้าของไข้ในรูปแบบพยาบาลเจ้าของไข้.....	21
3 การติดต่อสื่อสารรูปสามเหลี่ยมในรูปแบบการพยาบาลเจ้าของไข้.....	22
4 ความสัมพันธ์ระหว่างพยาบาลเจ้าของไข้ ผู้ป่วยและบุคคลอื่นๆ.....	23
5 ความสัมพันธ์ของปัจจัยภูมิและปัจจัยค้าขุนที่มีต่อความพึงพอใจและไม่พึงพอใจ ในงาน.....	47
6 ความสัมพันธ์ระหว่างหัวหน้าพยาบาล หัวหน้าหอผู้ป่วย ผู้ช่วยหัวหน้าหอผู้ป่วย ผู้ประสานงาน และพยาบาลเจ้าของไข้ในรูปแบบพยาบาลเจ้าของไข้.....	138
7 การติดต่อสื่อสารรูปสามเหลี่ยมในรูปแบบการพยาบาลเจ้าของไข้.....	140
8 ความสัมพันธ์ระหว่างพยาบาลเจ้าของไข้ ผู้ป่วยและบุคคลอื่นๆ.....	140